

El Montseny dona continuïtat al pla per preservar el tritó endèmic amb fons Next Generation

Diners de la Unió Europea permetran fer tres nous ponts per millorar el curs de les rieres

Fogars de Montclús

Ferran Polo

El Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny destinarà fons europeus Next Generation a tirar endavant noves accions per preservar el tritó del Montseny, una espècie d'amfibi que és endèmica del massís i que està considerada una de les que té un risc d'extinció més elevat d'Europa per la Unió Internacional de Conservació de la Natura (UICN). És una de les vies que permetrà donar continuïtat al projecte Life Tritó del Montseny, que es va posar en marxa l'any 2016 i que, des d'aleshores, ha permès invertir uns 2,9 milions en la preservació de l'espècie.

Amb una línia dels fons Next Generation destinada específicament per a espais naturals que són Reserva de la Biosfera per la Unesco –a Catalunya, a banda del Montseny, només hi ha les Terres de l'Ebre– es destinaran uns 85.000 euros (incloent l'IVA) a la construcció de tres ponts en torrents on hi ha o hi pot haver presència del tritó. A la vegada, també s'actua per restaurar l'hàbitat de ribera en diversos trams. La millora de la connectivitat dels torrents és un dels aspectes que s'ha abordat amb el Life Tritó del Montseny. S'han pensat i posat en pràctica solucions per evitar que trams de torrents que formen part de l'hàbitat del tritó quedessin aïllats entre ells i dificultessin així els desplaçaments d'aquesta espècie. Ha passat per construir ponts per substituir els tubs cilíndrics que canalitzaven l'aigua –són una barrera insalvable pel tritó i per altres espècies– o per eliminar acumulacions de terra que trencaven la continuïtat dels torrents. Sempre que ha estat possible, s'ha optat per eliminar aquells camins oberts que no tenien un ús justificat. Els ponts permeten mantenir l'hàbitat natural a la llera i no afecten ni el tritó ni altres espècies. Són mesures que s'ha vist

que donen bon resultat i que faciliten els desplaçaments dels individus de tritó.

Amb els fons Next Generation, el Parc Natural també finançarà dos projectes d'instal·lació de dipòsits de pluvials amb una inversió d'uns 92.000 euros incloent l'IVA. Es faran fora de l'àmbit reduït on habita el tritó però estan lligats amb el projecte Life perquè també ha estat una de les accions que, des del 2016, s'han posat en pràctica amb bons resultats. "Entra dins de la voluntat d'anar replicant les actuacions del Life en tot l'àmbit de la Reserva de la Biosfera", explica Daniel Guinart, biòleg del Parc Natural i coordinador del projecte Life Tritó del Montseny. L'objectiu és que masies i activitats turístiques disposin de dipòsits per recollir l'aigua de la pluja i poder-la destinar al consum propi i, d'aquesta manera, reduir les captacions que fan directes a cursos d'aigua amb els perjudicis que això té per als hàbitats fluvials.

Hi ha dues accions més que es preveu tirar endavant amb els fons Next Generation: la creació i recuperació de basses per conservar la biodiversitat a l'entorn de Santa Fe del Montseny (uns 81.000 euros d'inversió) i la millora d'hàbitats d'interès (boscos madurs i espais oberts) amb una despesa d'uns 42.000 euros més. Guinart destaca que els passos fets amb el Life Tritó del Montseny han ajudat a captar aquests nous recursos econòmics. "Tenim tot un inventari d'accions per fer."

CONTINUÏTAT

Tancat el projecte Life Tritó del Montseny, les administracions implicades en el projecte (les diputacions de Barcelona i Girona, gestores del Parc Natural, la Generalitat, el Zoo, i l'empresa pública Forestal Catalana) s'han compromès a continuar treballant en la preservació d'aquest amfibi endèmic: "Encara es troba en perill crític d'extinció", recorda

Exemples de les accions del Life

1. Un dels ponts que s'han fet a torrents per garantir que no es converteixin en un obstacle insalvable per al tritó del Montseny.
2. La restauració dels hàbitats de ribera també és important per garantir torrents en bones condicions per als tritons.
3. S'han fet alliberaments d'exemplars criats en captivitat. Sempre en torrents on no hi havia poblacions originals.
4. S'han ampliat instal·lacions de cria com la del Zoo, que també dona a conèixer l'espècie.
5. Els programes educatius i les exposicions han acostat el tritó a escoles i altres col·lectius.

Guinart. Es continuarà treballant en la protecció de l'espècie executant el pla de recuperació (en tràmit i pendent de ser aprovat pel Govern), incrementar acords de col·laboració amb la propietat privada, definir zones de protecció i aplicar protocols de biosegurat en treballs i visites al camp. En la conservació, es fixa com a objectius mantenir els centres de cria i ampliar l'àrea de distribució dins del Montseny amb l'alliberament d'exemplars nascuts en captivitat. També es vol continuar fent passos en la gestió de l'hàbitat: restaurar l'hàbitat de ribera i la connectivitat ecològica, modificar les captacions d'aigua per augmentar els cabals de torrents, promoure l'aprofitament de les aigües pluvials amb dipòsits que les recullin i incentivar l'aplicació de bones pràctiques forestals. Això passa, per exemple, per fer gestió amb espècies autòctones i no amb espècies com l'ayet Douglas, de creixement ràpid però que té majors consums d'aigua. En recerca, hi ha acord per continuar fent seguiments de la poblacions de tritó sobre el terreny, per potenciar el seguiment hidrològic del massís, per promoure la recerca entorn de l'hàbitat de ribera i per fer projectes de recerca amb equips multidisciplinaris. La cinquena línia és l'educació i divulgació, que no es vol deixar de banda: mantenir el web del Life Tritó del Montseny operatiu com a font d'informació pública de l'espècie i de la tasca feta per preservar-la; continuar la itinerància de l'exposició del Life Tritó; mantenir el programa educatiu dels centres de cria i del parc natural, i participar en congressos científics i jornades de divulgació vinculades a la conservació.

